:קסב

השיטה והניחו השיטה שלימה (ד) וכתבו

באמלע שיטה ב מהו מי אמרינן

שפסול לפי שיזייף בשיטה שלימה

ובחליה יכתוב חזרת השטר ואין למדין

מן החליה שהיא שיטה אחרונה אבל

מן השלימה למדין או דלמא שכשר

שגם מן השיטה שלימה אין למדין

שהיא אחרונה מן השטר מיהו (ה)

פשיטא דכשר דאין למדין משיטה

אחרונה היינו טעמא שעדים לא

דייקי ומרחיקין שיטה אחת אם כן

כשמרחיקין שיטה וחותמים בחמלע

שיטה כיון דליכא כי אם רוחב שיטה

אחת בין העדים לשטר אין למדין

ממנה ולכך לא יוכל לזייף וכשר ועוד

דומיא דהרחיק שני שיטין והרחיק

שיטה אחת דמיירי בעובי (ו) כזה

ןבעין מהו מי אמרינן לא יוכל לזייף

כלום בשיטה ומחלה או דלמא בדוחה יכתוב שני שיטין ופסולד:

י אלא מהא ליכא למשמע מינה. ואי רישא דוקא סיפא לאו דוקא

י דאמר חזקיה מלאהו בקרובים כשר. אהרחיק שני שיטין קאי וכן

שני שיטין פסול האמר חוקיה מלאהו בקרובים כשר לפירוש רבינו חננאל שגורם בבריימא (ש) נמצא מן הראשונים קרוב או פסול

מסייע ליה שפיר לחזקיה דמכשיר עדים ראשונים שנמלאו קרובים אלא

לגירסת ספרים דלא גרסי ראשונים א"כ היכי מסייע ליה דלמא הברייתא

לא מכשרת אלא כשנמלאו (0 בסוף עדים כשרים אבל מלאו למעלה

במקום שאויר פסול אימא הקרוב נמי פסול וי"ל מדלא קבע ליה מקום

וקאמר סתמא (י) נמצא ארבעה או חמשה קרובים או פסולים כשר

שמע מינה בכל דוכתא מכשר להו כגון הא דאמר בשילהי הזורק

(שם דף פב.) ש"מ אי חתים בתחלה קרוב או באמצע בין בסוף

כשר ממאי מדלא קבע מקום וא"ת היכי מסייע ליה הא בברייתא

מכשיר בין קרוב בין פסול וחזקיה לא מכשיר אלא קרוב מדלא קאמר

ושיטה ומחלה כשיטה אחת (י) דקאמר כשר דמי ואי סיפא

דוקא רישא לאו דוקא ושיטה ומחלה כשני שיטין דפסול דמי:

מוכח בהמגרש (גיטין דף פו: ושם) דקאמר ואי משום (ח)

מ א מיי פכ"ז מהלי מלוה ב א מייי פכ"ז מהלי מנוה ולוה הל' ד סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי מה סעיף י: ב מיי" פ"ה מהלי עדות הלכה ו סמג עשין קט טוש"ע ח"מ סי מה סעיף

יב וסי מל סעיף ד:
יצ וסי מל סעיף ד:
יא ג מיי פכ״ו מהלי מלוה
ולוה הלי ד סמג עשין
לד טוש"ע ח"מ סי מה :סעיף יד

ב ד מיי׳ פ״ה מהל׳ סוכה הל' כ סמג עשון מב טוש"ע א"ח סי תרלב סעיף ב: יג ה מיי שם הל' יד מוש"ע שם סעיף א:

מוסף רש"י

אלא מהא ליכא למשמע מינה. דודאי מתני׳ לאו כולה מינה. דודאי מתכיי לאו כולה דוקא, אלא חדא מנייהו דוקא, אלא חדא מנייהו דוקא, אלא חדא מנייהו דוקא, אלא הדא מיפא, ותנא אידן אטו ההוא ולא ידעינן הי מינייהו
דוקא דנמנת מניה (שבת קבא.)
בישר. לאום איר בקרובים בשר. דלא קפדינן אלא אלא האיר לאר כל הסוכה בוסל.
מסוכה בעלשה, וסכן פסול פוסל את כל הסוכה בלדנעה (טובה יו). בארבעה (סוכה יו.).

מוסף תוספות א. [ד]למאי דאסקינן דשיטה ומחצה כשר [א"כ] אין למדין מחצי שיטה ושיטה אחרונה ואילו אנן לא אמרינן בתלמוד ואילו אנן לא אמוינן בוולמוז אלא אין למדין משיטה אחרונה. ריטכ״6. ב. שהניח שיטה אחת כולה ועוד למטה חצי שיטה. רקנ״ח. ג. דכל שצריד לכתוב שתי שיטות דחוקות מירתת שמא ירגישו בזיופו ולא מזייף. לענ"ל. T. ואסקינא דכשר דכל שצריד לכתוב ב׳ שיטות . דחוקות מירתת שמא ירגישו דווקות כיוונו שמא יוגישו בזיופו כי בריוח שהניחו העדים עשה כן. ריענ״ה. ה. מפרש בסיפא במתני׳ שקשריו מרובין מעדיו ואם יש קשר כרוך ואין עד חתום מאחוריו זה קרח ופסול חתום מאחוריו זה קרח ופסוד כדמפרש בגמ' משום כולכם דמסתמא למנין קשריו היו עדיו מתחלה וחיישינן דלמא אמר להו כולכם חתומו והרי אחד שלא חתם. רש"י גיטין אחד שלא חתם. לק"י גיטין פל: 1. ואסיקנא דטעמיה דר"ע משום דבעבד אתי למימר שחרורי שחרריה גזלן נמי אתי למימר תשובה עבד ואתו לאכשורינהו בשטרות דאות לאכשרינות בשטחונ דעלמא אבל קרוב מאי איכא למימר. רענ"ל גיטין פל: I. [כש]תנאי גמור הטיל בגט זה דלא ליהוי גיטא אלא א״כ חותמין בו כולן. רש״י גיטין יח: ח. דכל כי לער גערן אוו זיר בחצי הא השטר פסול ואפי׳ בחצי השיטה לבד, משום דאי בעיא כתיב מאי דבעי באותה שיטה שהעדים חתומין בה והו"ל שטר הבא הוא ועדיו ריה ליטור יובא יווא יוכר בשיטה אחת וכשר, וכל שיכול להזדייף לעלמא כל השטר

אלא מהא ליכא למשמע מינה. חדא דוקא או סיפא או רישא ותנא איבטיא להו שימה ומחצה מהו. לא געי היכא דמקיים (נ) השיעה באמצע השיטה והניחו העדים אותו חלי שיטה הנשארת גם שיטה אחרת מהו דפשיטא דפסול דכתב מאי דבעי באותו חלי ויחזור בשיטה אחרונה א אבל יש לפרש היכא דסיים השטר בסוף

הא אטו הא: פחום מיכן כשר. דהיינו שיטה ומחלה: הכי גרסינן בפירוש רבינו חננאל היו ארבעה או חמשה עדים חתומים על השער כו ונמלא שנים הראשונים קרובים או פסולים תתקיים עדות בשאר

איבעיא להו שימה ומחצה מאי תא שמע הרחיק את העדים שני שימין 6 פסול הא שימה ומחצה כשר אימא סיפא שימה אחת כשר שימה אחת הוא דכשר הא שימה ומחצה פסול שאלא מהא ליכא למשמע מינה מאי הוי עלה ת"ש דתניא יהרחיק את העדים שני שימין מן הכתב פסול ^{*}פחות מכאן כשר מיבחו ארבעה וחמשה עדים חתומין על השמר ונמצא אחד מהן קרוב או פסול תתקיים עדות בשאר מסייע ליה לחזקיה ראמר חזקיה סימלאהו בקרובים כשר ואל תתמה שהרי סיאויר סוכה פוסל בשלשה הסכך פסול פוסל בארבעה איבעיא להו שני שימין שאמרו

הפוסלים את השטר כדקתני רישא ובא לומר שמילוי קרובים מכשירו והיינו דקאמר מסייע ליה לחזקיה דאיירי נמי במילוי שני שיטין של חלק דאי ברייתא בעלמא מיירי בלא מילוי שני שיטין ולאורויי דין עדים פסולים שיתהיים העדות בשאר ליתנייה במסכת מכות (דף ו.) גבי ההיא פלוגתא דרבי ורבי יוסי (הגלילי) דפליגי התם בדיני ממונות אם תתקיים העדות בשאר אם לאו וחזקיה נמי אם בגט קרח מיירי מה לריך סיוע מן הברייתא ממתני׳ דגיטין דבן ננס ור"ע יכול לסייעו ותו חזקיה מתני׳ דגיטין אתא לאשמועינן בתמיה: ואל סתמה. מזה החלוק כי בהיותו חלק השטר פסול ואם מילאו בפסולין לעדות כשר: שהרי סוכה. בהיות בה אויר שלשה טפחים פסולה ואם מילאו בסכך פסול כגון בדבר המקבל טומאה הוכשרה הסוכה שאין סכך פסול פוסל אלא בארבעה טפחים. ורב יהודאי גאון נמי מוקי לה להא דחזקיה בהלכות עדות שלו כגון דהוה קרוב חתים ברישא כי היכי דלא תקשי אדרב נחמן דאמר במסכת מכות [ו.] אפילו בדיני ממונות נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטילה דהיכא דחתים קרוב ברישא מוכחא מילתא דלכבוד עביד ולא לעדות חתמיה ובהא כ"ע מודו והכי תניא בתוספתא (גיטין פ"ו ה"י) שטר שחתמו עליו חמשה ונמצאו שלשה הראשונים קרובים או פסולים תתקיים העדות בשאר:

פסול ומ"ט דחוקיה וי"ל דחוקיה סבר לה כר' עקיבא דאמר בהזורק (שם פא:) גט קרח ההכל משלימין עליו אפי׳ קרוב אבל פסול לא¹ אבל ברייתא סבר׳ כבן ננס דמכשר בגט קרח להשלים אפילו עבד וסבר כחוקיה בחדא בקרוב ונראה לר"י דאין הלכה כחוקיה דסבר כר' עקיבא אלא כבן ננס דמכשיר אפילו פסול דאמרי' התם כי אתו להמיה דר׳ אמי אמר לא והשלים עליו עבד מן השוק וההיא דר׳ אמי עיקר טפי דקבע גבי פלוגחא (י) אבל ההיא דחוקיה לא הובאה לשם ועוד דסתמא דגמרא כבן ננס דאמרי' בהמביא תניין (שם דף יח: ושם) אי חתים בתחלה קרוב או פסול (מ) ומוכח התם דלכולי עלמא כשחותם בתחלה פסול משום תנאי™ כשר אי לא אתי לאיחלופי בקיום שטרות בעלמא ועוד דשמא חזקיה נמי אית ליה דבן ננס והא דאמר מלאהו בקרובים ולא קאמר בפסולים לרווחא דמילתא קאמר דלדברי הכל בכי האי גוונא כשר: (הג"ה. שיטה ומחלה. נראה ליישב כגון שחתומים עדים באמלע שיטה ומספקא ליה שמא יכתוב מה שירלה בחלי (ס ח השלמה. ע"כ הג"ה):

פחות מכאן כשר. בתוספתאש מסיים כאן וכמה יהיו העדים רחוקים מן הכתב ויהיה כשר כדי שיהיו נקראים עמו דברי רבי רשב"ג אומר מלא שיטה אחת ר' דוסתאי ברבי ינאי אומר מלא חתימת שני עדים שטר שחתום עליו [ה' עדים] ונמלאו ג' הראשונים קרובים או פסולים תתקיים העדות בשאר ונראה לר"ת ולר"ת דמן הלד מיירי: דאל תתמה שהרי אויר פוסל בשלשה. וא"ת אמאי לא מייתי ראיה מגט קרחש שאויר פוסל וקרוב משלים וי"ל משום דההיא גופא תקנתא דרבנן היא והיא גופא לריכה ראיה ממילתא דאורייתא וא"ת מה שייך טעם פסול אויר הגט לפסול אויר סוכה וו"ל (ם) ה"ק מלאהו בקרובים כשר ואע"ג דאויר פסול אין לגזור מילוי קרובים אטו אויר שהרי אייר פסול בשלשה ופסול לא פוסל אלא בארבעה אבל בשלשה לא פסלי ולא גזרינן אטו שלשה דאויר פסול ועוד י"ל דלא מייתי ראיה מגט קרח דלא גזרינן השלמת קרובים אטו אויר משום דהתם דין הוא דלא גזרינן דטעמא דאויר (ש פסול לא הוי אלא משום דקשריו מרובין מעדיו " ולא משום שיוכל לזייף אפי׳ איכא ארבעה שיטין חלקים בין עדים לעדים כשר בטיוט בעלמא דתו ליכא למיחש לזיוף ולא אמר סהדי אטיוט חתימו כיון שאין השטר מלד שהעדים חתומין (פ) כדאמרי׳ במשנה ולכן לא גזרי קרובים אטו אויר שני שיטין דאפילו יש בו אויר בטיוטא בעלמא סגי אבל הכא דטיוטא לא מהני מידי לפי שהעדים בלד השטר כחובים ואי טייט ליה אמרי אטיוטא חחימי ולכך נגזור מילוי קרובים אטו אויר משום דבאויר אין לו תקנה ולהכי מייחי ראיה מסוכה שאויר פוסל בה ואין לו מקנה ופסול כשר ולא פסלינן ליה אטו אויר: שקרי אויר פוסד בשדשה. לא מיירי בסוכה גדולה (0) שמשייר שיעור סוכה ושלש דפנות לכל לד דאותה למה תהיה פסולה וגם לא איירי לישב תחת האויר דא"כ מאי איריא שלשה אפילו פחות נמי אמר במסכת סוכה (דף יט.) שאין ישנים תחתיו אלא הכי פירושא סוכה גדולה ויש לה שלשה דפנות ויש לה אויר שלשה לכל אורך הסוכה פסולה שאויר שלשה מפסיק ועתה אין נשאר בו כי אם שני דפנות לכל לד וסכך פסול לא הוי הפסק כי אם בארבעה טפחים אי נמי כגון שיש לה לסוכה ארבעה דפנות והיא אינה גדולה כל כך שישאר הכשר סוכה מכל לדי האויר: נמצא אחד מחם בו'. יש תימה מהא דאמר הכא נמצא אחד מהן קרוב או פסול כשר ולר"ע קרוב מיהא כשר ובין בחחלה ובין בסוף בין באמצע כשר מדלא קביע ליה מקום ואפילו לר"ח דגרם בראשונה לאו לאפוקי בסוף דכ"ש הוא היכא שאין אויר פסול דכשר והכי נמי בגט קרח לר"ע קרוב כשר ובפ"ק דמכות (דף ה:) אמר ר"ע אף שלשה נמצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטלה וי"ל דהתם מיירי בעדים בעל פה והיכא דלאסהודי אתו עדותן בטלה דשיילינן להו אי לאסהודי אתו אי למיחזי אתו דרב נחמן פסיק התם הלכה כרבי אבל הכא לאו לאסהודי חתימי אלא למילוי והיכא שחותמין באמצע או בסוף אמרינן משום תנאי חתימי ולאו לאסהודי קאתו וכמו כן גבי גט קרח לא חתימי אלא להשלים הקרח שיהא עדים כמו הקשרים ואע"פ דלעדות אחר על פה שייליגן אי למיחזי אתו אי לאסהודי אתו היינו משום שלא נחקרה עדותן בב"ד אבל בשטר א"ל לחקור אמאי חתימי דעדים החתומים על השטר כמי שנחקרה עדותן בב״ד דמי כאילו נחקר שלמילוי או לסגאי חחמו ורב יהודאי פסק על שטר שיש בו ה׳ עדים או יוחר ונמצא אחד מהן קרוב או פסול

ד"ח, ז) רש"ח ד"ח, ח) [דגיטין פו.ן, ט) וגיטין פא:ן,

מסייע ליה לחזקיה דאמר מילאהו

וברכות כה. וש"נו.

בקרובים כשר. פירוש אם היה בין הגהות הב"ח הכתב לעדים חלק כשיעור שני שיטין (א) גמ' שני שיטין מן הכתב ומילא מקום החלק בקרובים השטר פסול הל שיטה: (ב) רשב"ם ההוא כשר ומקיימין אותו משאר פקול הה שינה: לכ) רשב"ם ד"ה הכי גר' וכו' ונמצאו שניס: (ג) תום' ד"ה היכעיה להו וכו' היכה דמסיים השטר באמלע השיטה והניחו העדים באמלע השיטה והניחו העדים העדים שבו. ולא נמצאו דברי חזקיה בפירוש בגמרא וי"ל בגט קרח מדבר חזקיה ונראין דברי חזקיה כדברי ר׳ אותה חלי: (ד) בא"ד בשימה שלימה ושחמר באמנט: עקיבא דתנן במסכת גיטין (דף פא:) ישיטים שלימהי דודתמו למממע. (ה) בא"ד מיהו גראה דהא גמי פשיטא דכשר דהא דאין למדין משיטה: (1) בא"ד גט קרח הכל משלימין עליו כדברי בן ננס ר"ע אומר אין משלימין אלא והרחיק שיטה אחת דמיירי בעובי קרובים הראויים להעיד במקום אחר הא מיבעי ליה נמי בהרחיה כד פירש רבינו חננאל. ולי נראה לשון הראשוו שמוף הברייתא דהתני היו דכשר דמי כל"ל ותיבת דקאמה עליו ארבעה או חמשה כו' ודאי מעין נמחה: (ק) ד"ה דאמר וכו' ואם תחלתה מיירי במילוי שני שיטין משום דמופלג שני שיטין פסול: (ט) בא"ד שגורס פסוכ: (ט) באדר קגורס בכרייתא ונמצאו שנים הראשונים קרובים או פסולים מסייע ליה: (י) בא"ר כשנמלאו הקרובים נסוף עדים כשרים אנל נמצאו למעלה: (ל) בא"ד טפנ נמצאו ננוענט (כ) בא י וקאמר סממא היו ארבעה או חמשה וגמצאו קרובים או וכו׳ ש"מ אי חתים ש"מ חי חמים קרוב בין תחלה בין נאמלע וכו' קבע ליה מקום: (נ) בא"ד גני פלוגמא דר"ע ובן גנס אכל ההוא דמוקיה: (מ) בא"ד קרונ או פסול אמרי לה פסול

רבינו נרשום

ואמרי לה כשר ומוכח התם לכ"ע וכו' אי לא דאתי

לחלופי בקיום שטרות לחלופי בקיום שטרות דעלמא: (3) בא"ד מה שירלה בחלי השיטה עד כאן הג"ה: (a) ד"ה ואל מתמה וכר וי"ל

ימו דהמי קאמר ומי שהיי אויר פוסל בשלשה ופסול לא פוסל אלא בארבעה אבל בשלשה לא פסל ולא גזרינן פסול אטו

שלשה דאויר ועוד יש לומר כצ"ל: (ע) בא"ד דטעמא דאויר

פוסל לא הוי וכו׳ דאפילו איכא: (פ) בא"ד שהעדים

חתומיס כדפי׳ במשנה: (3) ד"ה שהכי וכו' בסוכה גדולה שיש לה ד' דפנות

שמשייר שיעור סוכה:

פחות מכאן כשר. אלמא שיטה י ומחצה כשר: מילאהו. אותן ב׳ שיטין שהרחיק העדים מן הכתב אם מילא אותן בקרובין כשר. אע"ג דאי לא הוה כתב בהו פסול להיכא דמילאהו בקרובין שהן פסולין לעדות בקוובין שוון פסולין לבוחה דדמיין כמאן דליתנהו אפי׳ הכי כשר: ואל תתמה. על דבר זה שהרי אויר סוכה פוסל לסוכה בג׳ טפחים: סכך פסול. שסיככה בשפודין או בדבר המקרל מומאה פוסל אלא שיעור ג' טפחים מן סכך . פסול כשר אע״ג דאי הוי אויר ג׳ טפחים היה פסול לא אמרינז ג ספרום היודפסול לאמנו בן סכך פסול כמאן דליתא אלא סכך פסול בג' מכשיר דבר הפסול אם היה אויר הכא נמי קרובין אע"ג דכמאן דליתנהו